

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

АВГУСТ
2014 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

- е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение;
- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- сигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ (ЮЛИ И АВГУСТ) И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-2.VIII. Във височина се формира циклон над Балканския полуостров. В приземния слой преминава средиземноморски циклон с фронтална зона през полуострова, който на 2.VIII се изтегля над Мала Азия и налягането се повишава. Времето е хладно за началото на август на много места с валежи.

3-4.VIII. Циклонът във височина се запълва и Балканите попадат в размито поле. В приземния слой полуостровът е в тила на циклон над Мала Азия. Температурите се повишават. Само на отделни места се развива мощна купесто-дъждовна облачност и има гръмотевични бури и краткотрайни, но интензивни валежи.

5.VIII. Във височина над Балканите израства гребен, а в приземния слой полето е размито циклонално, като от северозапад приближава долина с разположен в нея студен атмосферен фронт. На отделни места в страната отново има гръмотевични бури.

6-8.VIII. Във височина Балканският полуостров попада най-напред в челото на барична долина, а в приземния слой през страната ни преминава студен атмосферен фронт. Отново има валежи, значителни на места в Западна България. Температурите се понижават. През втория ден долината се изтегля на изток като по фронта и в Източна България има валежи и гръмотевични бури. На 8.VIII във височина започва да израства гребен, но атмосферата е неустойчива и отново на места в страната има краткотрайни превалявания и гръмотевични бури.

9-11.VIII. Във височина се образува баричен гребен над Балканския полуостров, а в приземния слой налягането се повишава и се изгражда антициклон. Температурите се повишават и се установява горещо време. Само на отделни места на 11.VIII има краткотрайни валежи.

12-15.VIII. Гребенът във височина се усилва. В приземния слой фронталната зона е от Финландия до Италия. Температурите се повишават и през този период са отчетени и най-високите температури за лятото на 2014 г: 34 - 39°C.

16-17.VIII. В началото Балканският полуостров във височина е в челото на барична долина със силен югозападен пренос, но в приземния слой през страната ни преминава фронтална зона. Въздушната маса се лабилизира и на отделни места има краткотрайни превалявания и гръмотевици. На 17.VIII има във височина и при земята фронтална зона над страната. По студения атмосферен фронт на много места се наблюдават гръмотевични бури и краткотрайни превалявания.

18-19.VIII. Баричната долина се изтегля на изток. Отначало в приземния слой, а след това и във височина, налягането се повишава и полето е антициклонално. Времето е без съществени валежи.

20-24.VIII. В началото гребенът във височина се разрушава и към Балканския полуостров приближава барична долина. В приземния слой полето е циклонално, но температурите са високи. На 21.VIII в челото на барична долина отново се усилва преносът от югозапад. В приземния слой преминава бързо атмосферно смущение и на отделни места има краткотрайни превалявания. Температурите слабо се понижават. На 22-24.VIII във височина над Балканите е разположена барична долина. При земята преминават два студени атмосферни фронта. На места от запад на изток има превалявания и гръмотевични бури.

25-28.VIII. Във височина се установява зонален пренос. При земята временно се изгражда антициклон, който на 26-27.VIII под влияние на барична долина, която се спуска към Средна Европа се разрушава. На 28.VIII през страната преминава фронтална система и на места от запад на изток превалява дъжд, температурите слабо се понижават.

29-31.VIII. След преминаването на баричната долина преносът във височина отново става от запад. В приземния слой се изгражда антициклон, който на 31.VIII се разрушава. Тогава над Италия се спуска долина и при земята започва да се формира средиземноморски циклон. През тези дни времето у нас е без валежи.

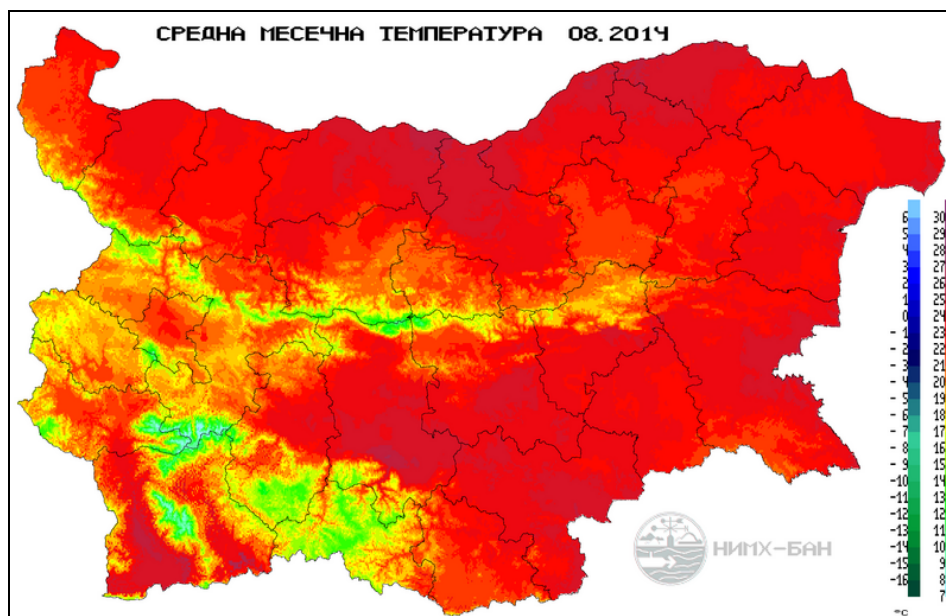
Метеорологична справка за месец август 2014 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{cp}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	21.6	2.1	33.0	14	8.4	29	77	151	58	1	6	1	0	6
Видин	22.1	0.6	35.2	13	8.6	29	71	198	38	1	5	3	2	2
Монтана	23.0	1.4	35.8	14	12.0	29	99	216	56	1	6	3	1	5
Враца	22.5	1.1	35.5	14	11.1	29	132	209	88	1	8	2	1	8
Плевен	23.7	1.4	38.0	13	10.7	29	24	50	13	2	5	1	0	6
В.Търново	23.5	2.4	36.8	12	12.2	19	34	53	10	25	4	1	1	5
Русе	25.2	2.4	36.4	14	14.7	18	7	13	3	7	3	0	11	4
Разград	22.5	2.0	35.0	13	12.8	31	67	140	22	7	7	3	1	6
Добрич	22.3	2.8	34.0	13	7.7	30	38	86	20	3	5	2	0	6
Варна	24.4	2.7	32.5	3	15.4	30	29	91	16	18	3	1	2	4
Бургас	24.6	2.5	32.2	10	15.0	18	35	128	30	18	3	1	13	7
Сливен	24.3	2.1	37.0	15	14.0	30	65	174	42	17	4	1	7	5
Кърджали	23.0	0.7	34.8	13	12.3	30	58	182	23	3	6	2	4	7
Пловдив	23.8	1.8	36.2	15	11.4	30	53	140	29	1	6	1	2	9
Благоевград	23.3	1.6	36.4	14	11.0	19	27	72	10	1	6	0	0	10
Сандански	25.2	1.1	37.0	15	14.3	19	50	146	21	7	6	2	2	7
Кюстендил	21.9	1.5	34.6	14	9.4	19	55	140	35	1	3	2	0	10

ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

Средните месечни температури са предимно между 20 и 25°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 7°C (Мусала) и 14.7°C (Рожен). Месец август е най-топъл в Русе и Сандански (средна месечна температура 25.2°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 16.6°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма предимно между +0.4 и +3.5°C.

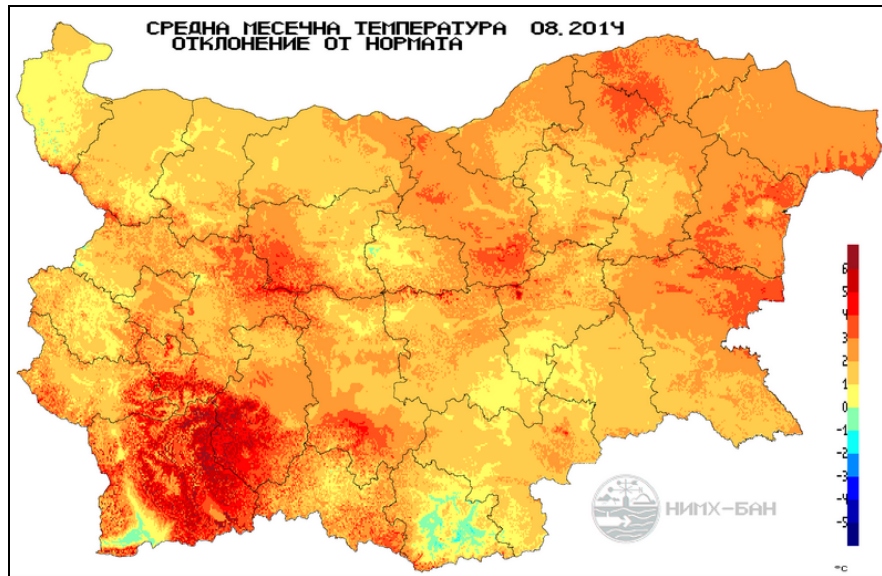

Средна месечна температура на въздуха (°C), август 2014 г.

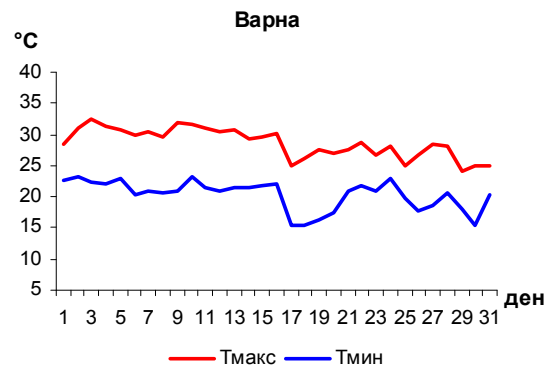
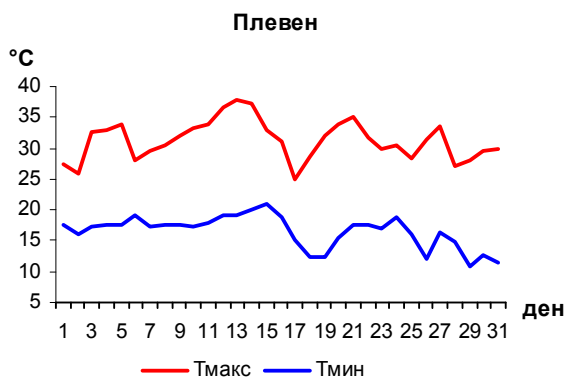
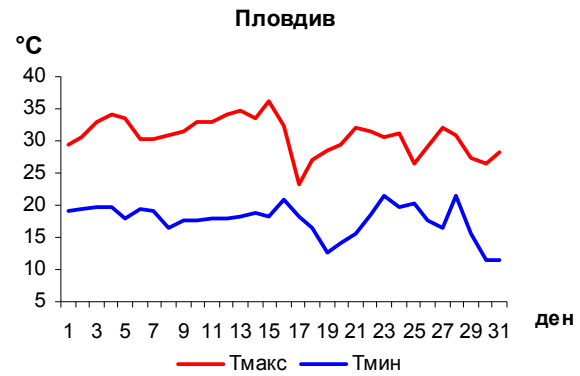
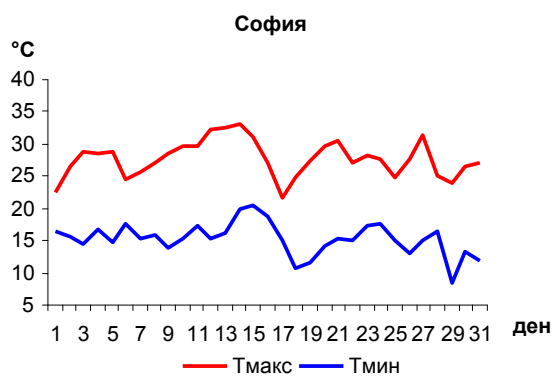
От 1.VIII до 16.VIII, от 20.VIII до 24.VIII и на 27.VIII е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 5°C над месечната норма средно за страната. На 17-18.VIII и от 29.VIII до 31.VIII е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 3°C под месечната норма средно за страната. На 19.VIII и 25-26.VIII е със средни денонощни температури близки

до месечната норма. Най-студено е в Чепеларе на 18.VIII (средна денонощна температура 12.7°C). Най-топло е в Русе на 13.VIII (30.2°C).

Най-високите максимални температури са между 30 и 38°C и са измерени главно през периода 12-15.VIII (Свищов, 38.5°C на 13.VIII). Най-ниските минимални температури са между 5 и 15°C и са измерени главно през периодите 18-19.VIII и 29-31.VIII (Севлиево, 4.5°C на 31.VIII).

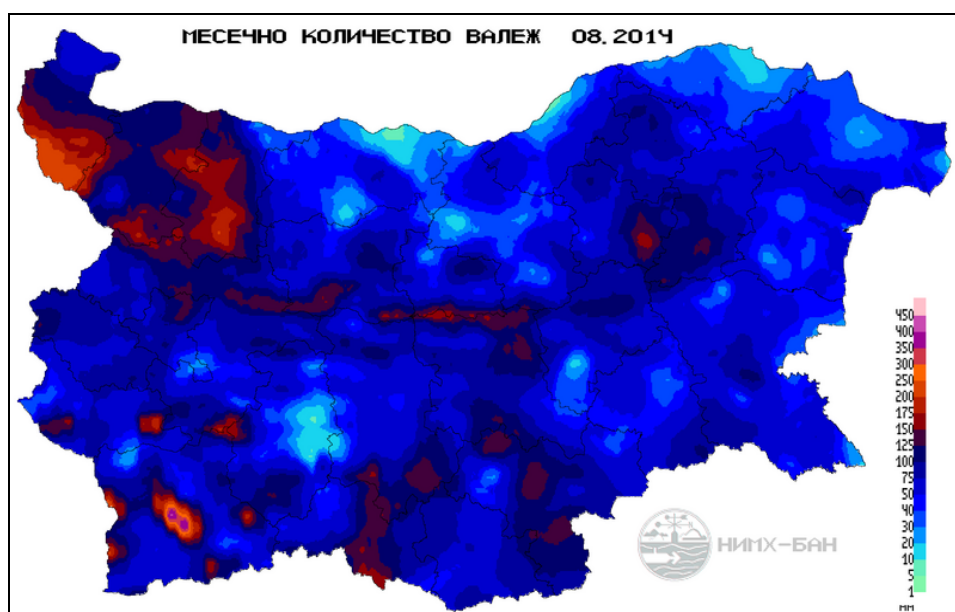
Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), август 2014 г.

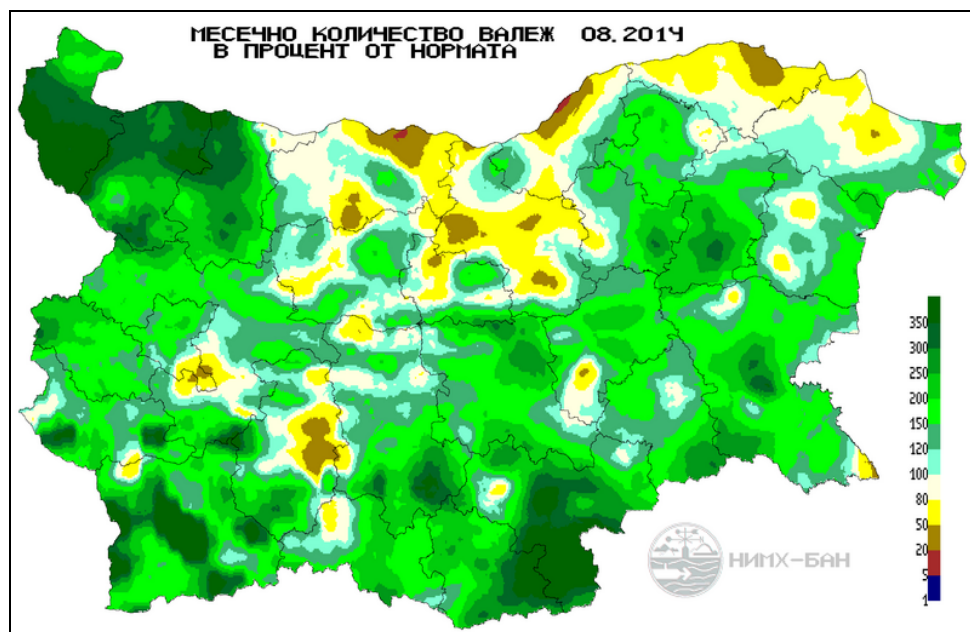
Температура на въздуха (°C) през август, 2014 г.

3. ВАЛЕЖИ

В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 80 и 350% (Белоградчик 351%) от месечната норма. Само в част от Централна и Североизточна България има станции с месечни суми на валежите между 10 и 80% от нормата (Русе 13%). Почти без валежи е през периодите 12-15.VIII, 18-21.VIII и 29-31.VIII. През останалите дни има валежи в различни части на страната. Най-масови и обилни са валежите през периодите 1-3.VIII, главно в Западна и Централна България, и 16-18.VIII, главно в Източна България.

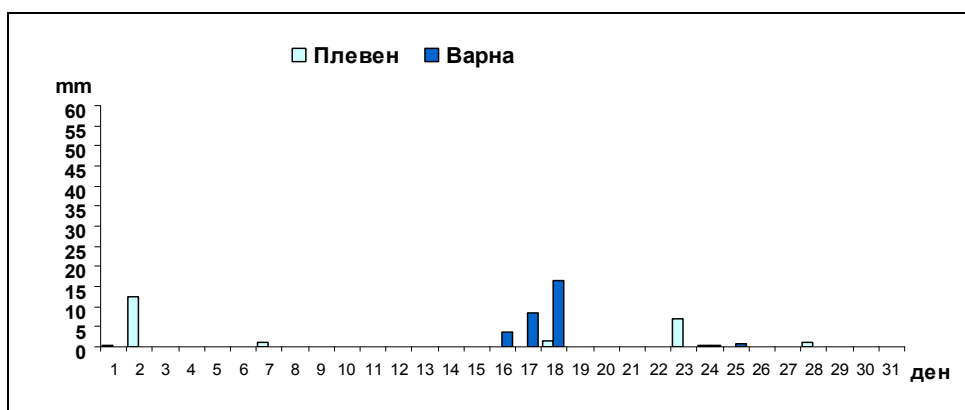
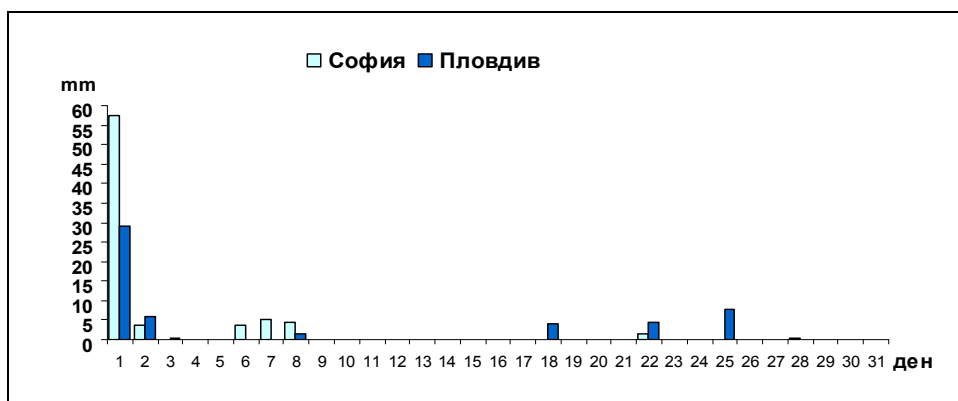

Месечна сума на валежите в mm (l/m^2), август 2014 г.

Месечни суми на валежите (в % от климатичната норма), август 2014 г.

Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Борован, обл. Враца, на 1.VIII (111.5 mm). Броят на дните с валеж над 1 mm е предимно между 3 и 8, а броят на дните с валеж над 10 mm е предимно между 0 и 3.

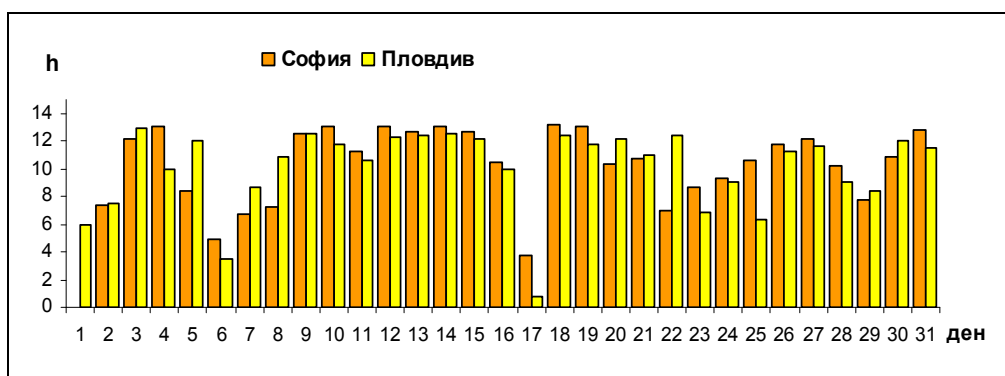

Денонощни количества валежи (mm) през август 2014 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

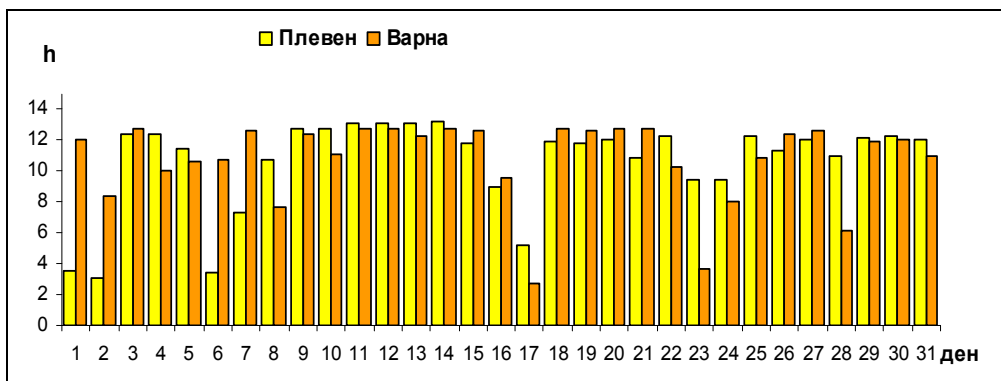
Има условия за силен северозападен вятър (14 m/s и повече) главно в Източна България на 16-17.VIII, 24.VIII и 27-28.VIII. Има също условия за силен вятър от югоизток или североизток през периода 1-8.VIII и на 23.VIII главно в Източна България. По планинските върхове духа бурен вятър главно на 23-24.VIII. Броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 2, като в станции от Източна България достига до 7, а в някои особени станции като Русе и Бургас – до 11-13.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Слънчево греене (часове) през август 2014 г.

Средната облачност е предимно между 2 и 4.5 десети, което е около месечната норма. Броят на ясните дни е предимно между 7 и 17, което е около нормата. Броят на мрачните дни е предимно между 1 и 8, което е около и над нормата.

Слънчево греење (часове) през август 2014 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни мъгли са се образували в 5 дни от месеца. Регистрирани са във високопланинските станции или до 2 синоптични станции в равнината.

Грмотевична дейност е наблюдавана в 18 дни от август. С по-голям обхват и интензивност са грмотевичните бури на 1-2, 6-9 и 22-25.VIII.

Със сравнително висока честота за август са падналите градушки в 11 дни. Те са на най-много места около 1.VIII (с обилни валежи в Северозападна България от 31.VII и 1.VIII сумарно: Белоградчик - 114 mm, Враца - 109 mm, Монтана - 70 mm, Лом - 68 mm, допринесли за бедственото наводнение на град Мизия) и около 7.VIII. В отделни станции е регистриран град и в периода 22-25.VIII.

Особено опасни метеорологични явления

Към 6 ч. на 1.VIII в Мизия нивото на река Скът се покачва, залети са улици, дворове и мазета на жилищни сгради по поречието, като има и паднали постройки. Според съобщения в медиите (НТВ) „...на много места дълбочината на водата е 3-4, а в някои участъци - до 5 метра. Един човек е загинал, от електрозахранването в града поради наводнени електросъоръжения. Река Скът е заляла и село Крушовица и са пострадали над 100 къщи в селото. Водата е минала през дворовете и щетите са огромни. Според кмета на селото щетите са за милиони левове. Наводнени са още селата Малорад, Нивяин и Галиче. Срутените къщи в Мизия са 27, определени за събаряне са 76 и за основен ремонт са 302. Без покрив са останали 300 човека”.

От МС съобщават: „Над 13 000 000 лева ще отидат в общините за изпълнение на проекти и дейности за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от природни бедствия. Най-пострадалите от наводненията в края на юни общини Варна и Добрич ще получат съответно над 1 800 000 лева и над 860 000 лева. Община Мизия, все още се възстановява от пороя като 1 000 000 лв се насочват в аванс.”

1.VIII. Наводнен град Мизия и с. Галиче (обл.Враца).

(снимки от bTV – “Аз репортерът”)

6.VIII. Буря с градушка в гр. Мелник

Останалите около 3 000 000 лева са за възстановяване на разходи при участие в спасителни и неотложни аварийни дейности, ремонти на училища и болници и за изпълнение на програми за превенция на бедствия.

23.VIII. Буря и градушка в Стара Загора и с.Събрано (общ. Нова Загора). 28.VIII. Горещини в Пловдив
(снимки от БТВ – “Аз репортерът”)

(Източник: БТА)

Горещите дни и периоди (с предупреждения от НИМХ чрез съответните кодове) са само 12-14.VIII и 27-28.VIII. На 14.VIII са измерени рекордни за деня високи температури (например, в Плевен – 37.0°C, Свищов – 38.5 и т.н.).

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА. ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

През август състоянието на почвата беше динамично и се намираше в пряка зависимост от честите промени на агрометеорологичните условия и падналите, неравномерно разпределени по територията на страната валежи.

През първото десетдневие от месеца, в по-голямата част от Западна и Централна България, паднаха валежи с количества между 30 и 85 l/m². По-интензивни бяха в областите Враца, Ловеч и Монтана, където бе наблюдавано преовлажняване и наводняване на отделни полета, а по Черноморието и в районите на Силистра, Карнобат, Чирпан, Пазарджик, Русе, Свищов и Велико Търново, преобладаващата бяха оскъдни (под 5-6 l/m²). Поради това, при измерването на запасите от влага в почвата на 7.VIII, бе установено намаление на влагосъдържанието в горните почвени слоеве в част от Черноморските и в крайните североизточни и южни райони на страната.

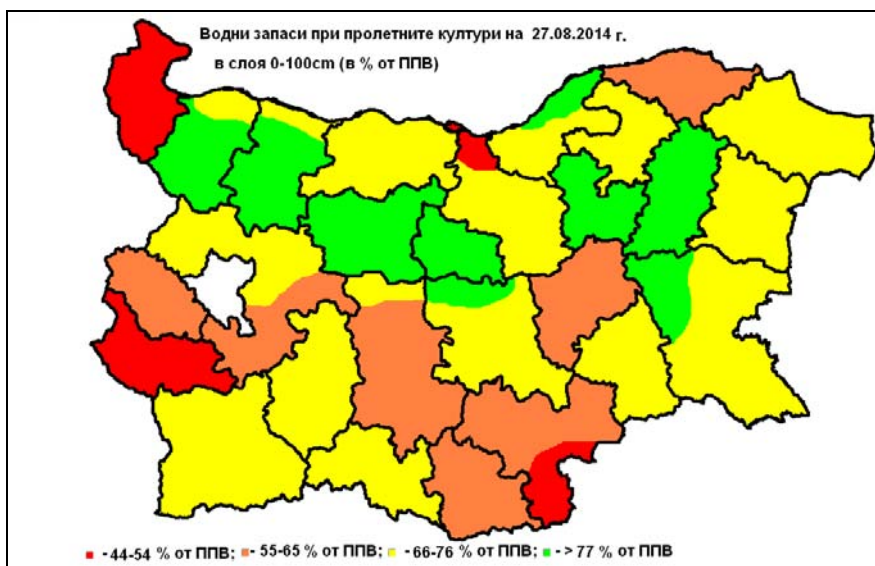
В слоевете 0-20 и 0-50 cm при пролетните култури, най-ниски бяха влагозапасите в районите на Русе, Свищов, Силистра, В. Търново, Карнобат и Шабла (под 50-55% от ППВ), а най-високи (над 85% от ППВ) бяха нивата им в Северозападна и част от Югозападна и Централна България, където падналите валежи надхвърлиха от два до пет пъти десетдневните норми (Ловеч 84 l/m², Лом 72 l/m², Враца 65 l/m², Монтана 49 l/m², Сандански 47 l/m², Драгоман 46 l/m², София 44 l/m², Видин 43 l/m², Н. село 42 l/m², Кнежа 40 l/m², Кърджали 39 l/m²). В еднометровия почвен слой при пролетниците общият воден запас бе между 53 и 99% от ППВ, като в по-голямата част от страната нивата му заемаха стойности над 75-80% от ППВ, с изключение на районите на Русе, Силистра, Шабла, Свиленград, Свищов, Варна, Бургас, Карнобат и Исперих (53-73% от ППВ).

След края на първото десетдневие и до средата на месеца, времето се задържа без валежи и горещо, което в съчетание с активното развитие на пролетните култури, предизвика бързо намаление и изчерпване на продуктивната почвена влага в горните, а на места и в по-дълбоките почвени слоеве. На 17 август, влагосъдържанието при пролетните култури в 50 cm почвен слой бе между 46 и 89% от ППВ, като най-ниско, между 46 и 66% от ППВ, бе нивото му в районите на Ново село, Русе, Силистра, Исперих, Разград, Кюстендил, Пловдив, Пазарджик, Свиленград и в районите на агростанциите Новачене и Главиница, а най-високо (79-89% от ППВ) в районите на Ловеч, Шумен, Търговище, Казанлък и Сандански.

В 100-сантиметровия почвен слой при пролетниците, запасите от влага почти навсякъде останаха над 70-75% от ППВ, с изключение на крайните североизточни, северозападни и южни части от страната и около Кюстендил, Пазарджик, Пловдив, Хасково, Кърджали и Свиленград (49-69% от ППВ).

В края на второто десетдневие настъпи захлаждане на времето и на много места в Източна и Южна България паднаха по-значителни валежи (Сливен и Калиакра 51 l/m², Чирпан и Карнобат 34 l/m², Елхово 32 l/m², Бургас 30 l/m², Варна 28 l/m², Хасково 24 l/m², Разград 23 l/m²), които подобриха влагосъстоянието на почвата там.

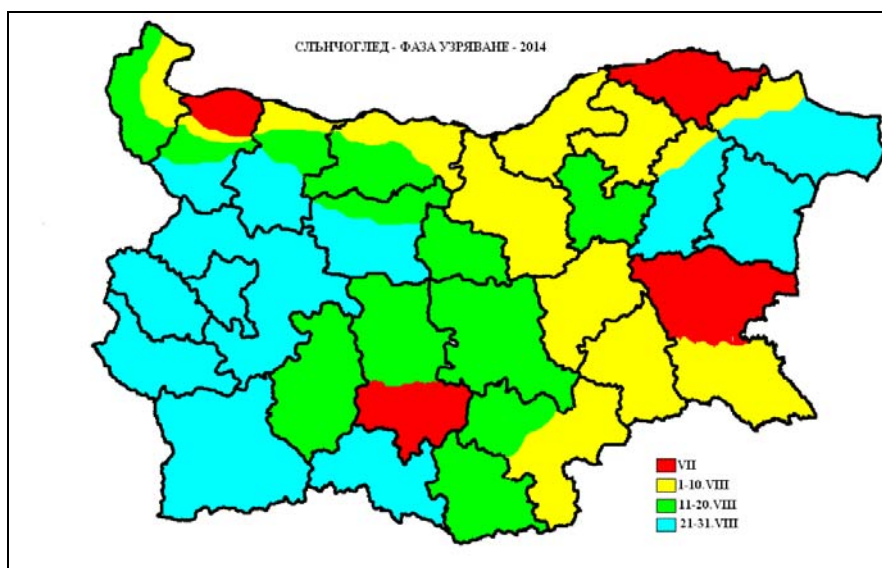
До средата на третото десетдневие на август времето се задържа нестабилно и преобладаващата продължиха, но в по-голямата част от страната количествата им бяха несъществени. Изключения се наблюдаваха в районите на Враца, В. Търново, Разград, Чирпан, Карнобат и Казанлък, където сумите на валежите бяха между 15 и 20 l/m².

На 27.VIII, при последното за месеца определяне на почвените влагозапаси, бе измерено известно подобрене в слоевете 0-20 и 0-50 см в отделни части на Северна и Централна България (Враца, Монтана, В. Търново, Ловеч, Търговище, Шумен, Исперих, Карнобат, Казанлък, Чирпан и агростанция Образцов Чифлик), където стойностите им се колебаеха в граници от 75 до 95% от ППВ, а в останалата част от страната, нивата им останаха близки до предходното измерване. В еднометровия почвен слой при пролетните култури, най-високи (между 77 и 92% от ППВ), бяха влагозапасите в районите на Враца, Монтана, Ловеч, Габрово, Търговище, Шумен, Исперих, Карнобат, Казанлък и агростанция Образцов Чифлик, а най-ниски (44-54% от ППВ) останаха нивата им около Свиленград, Видин, Кюстендил и Свищов (виж прил. карта).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През първата седмица от август агрометеорологичните условия в Западна и Централна България се задържаха неустойчиви. В североизточните райони интензивните валежи възпрепятстваха жътвата на пшеницата, на места (Враца, Монтана) в преовлажнените посеви бе констатирано покълване на зърното и влошено качеството на реколтата. В по-голямата част от източните райони агрометеорологичните условия в началото на август се определяха от топло и относително сухо време.

През първото десетдневие развитието на късните земеделските култури, оцелели от пороите и градушките, протече при температури близки до климатичните норми. През десетдневие то слънчогледът в крайдунавските полета и в Югоизточна България (вж. прил. карта) встъпи във фаза узряване.

При царевицата, в зависимост от периодите на узряване, при различните хибриди протичаха различни фази. При ранните хибриди се наблюдаваше восъчна и пълна зрелост, а при средно ранните – млечна зрелост, а при късните хибриди царевица – изметляване, цъфтеж на метлицата, изсвиляване и потъмняване на свилата.

През първата половина от второто десетдневие високите температури, с максимални стойности до 37-38°C (Кнежа, Ловеч, Плевен, В. Търново, Свищов, Чирпан, Сливен, Сандански), ускорила последните етапи от развитието на късните пролетни култури. До средата на август в полските райони част от посевите със слънчоглед встъпиха в техническа зрелост. През втората половина от десетдневие настъпи понижение на температурите и нормализиране на топлинните условия. Падналите валежи в източните и южни райони подобриха условията за развитието на вторите култури и на късните хибриди царевица.

В началото на третото десетдневие агрометеорологичните условия се определяха от неустойчиво време. **На места в източните (Русе) и южни райони (Пловдив, Ст.Загора, Сандански) валежите на 23, 24.VIII бяха съпроводени от градушки, които нанесоха нови повреди по късните земеделски култури. В района на Сандански падналата градушка унищожи гроздето в незасегнатите от маната и оидиума лозови масиви.** Тази година честите валежи през лятото поддържаха благоприятни условия за развитието на гъбни болести по зеленчуковите култури (мана, картофена мана), овошките (струпяване, брашнеста мана) и лозята (мана и оидиум). При ябълките и крушите повредите от струпяване в част от североизточните райони (фенологичните пунктове Изгрев, Кубрат) са достигнали до 90-100%, а при лозята повредите от мана и оидиум – до 70% (Хасково).

През третото десетдневие развитието на късните земеделски култури протече при близки до нормата топлинни условия, без екстремно високи температури. В края на август среднокъсните хибриди царевица встъпиха във восъчна и пълна зрелост, соята – във фаза узряване, при слънчогледа се наблюдаваше масово техническа зрелост. През третото десетдневие при памука започна разпукване на плодните кутийки (50%). В края на месеца в южните райони при бадемите и орехите бе наблюдавана фаза узряване, при винените сортове грозде – прошарване (омекване) на зърната.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През втората половина на август приключи жътвата на пшеницата в северозападните райони и във високите полета на Западна България. През третото десетдневие в част от в полските райони започна жътвата на слънчогледа със средни добиви в широк интервал: **в южните райони - между 80-180 кг/дка (Любимец-80 кг/дка, Харманли-180 кг/дка), а в източните райони между 185 и 320 кг/дка (Карнобат-186 кг/дка, Камено-245 кг/дка, Балчик-195 кг/дка, в област Добрич-243кг/дка, Спасово-320 кг/дка).**

През сухите периоди от месеца се провеждаше дълбока оран и предсеитбени обработки на площите, предвидени за засяване с есенни култури. В края на август на отделни места в Североизточна България (Изгрев) започна сеитбата на рапицата.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

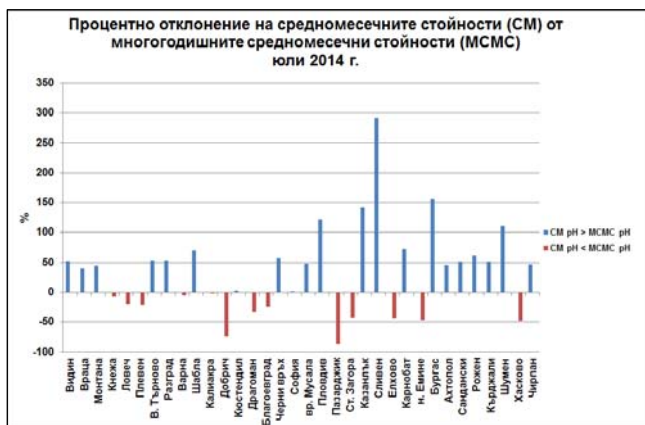
1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Понастоящем мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се набират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: рН<5 – киселинни, рН>6 – алкални, 5≤рН≤6 – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява, т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

1.1. Месец юли (допълнително разработен в настоящия Бюлетин)

През месец юли е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 90.2% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

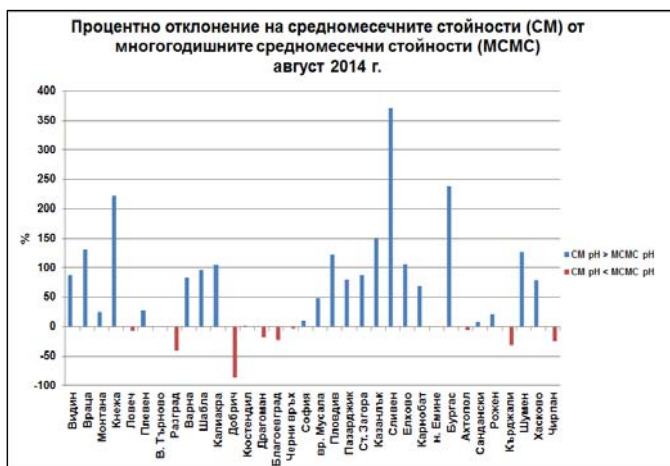
В 61.76% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за юли, изчислени за периода 2002 - 2010 г. В 38.24% от станциите те са по-ниски от тях. По-ниски от типичните са стойностите в областите Ловеч, Плевен, Добрич, Пазарджик, Стара Загора, Драгоман и Благоевград, а в останалите са по-високи.

През юли средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 20.6% от станциите. В 26.5% от всички станции валежите са алкални. В 52.9% от пунктовете

за набиране на проби средните стойности на рН са неутрални. Слабо киселинни са валежите в областите Ловеч, Плевен, Кюстендил, Драгоман, Елхово и Мусала. Слабо алкални са дъждовете, измерени в станциите, разположени в областите Велико Търново, Шабла, Пловдив, Ст. Загора, Казанлък, Хасково, Шумен и Бургас. Най-киселинни са средномесечните стойности в гр. Добрич, а най-алкални – в гр. Сливен.

1.2. Месец август

През месец август е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 89.8% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 67.65% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за август, изчислени за периода 2002 – 2010 г. В 29.41% от станциите те са по-ниски от тях. По-ниски от типичните са стойностите в областите Ловеч, В. Търново, Добрич, Драгоман, Благоевград, Черни връх, Ахтопол, Кърджали и Чирпан, а в останалите са по-високи.

През август средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 26.5% от станциите. В 32.4% от всички станции

валежите са алкални. В 41.2% от пунктовете за набиране на проби средните стойности на рН са неутрални. Слабо киселинни са валежите в областите Монтана, Разград, Добрич, Драгоман, Благоевград и Мусала. Слабо алкални са дъждовете, измерени в станциите, разположени в областите Враца, Кнежа, Шабла, Калиакра, Пловдив, Пазарджик, Казанлък, Елхово, Бургас и Шумен. Най-киселинни са средномесечните стойности в гр. Кюстендил, а най-алкални – в гр. Сливен.

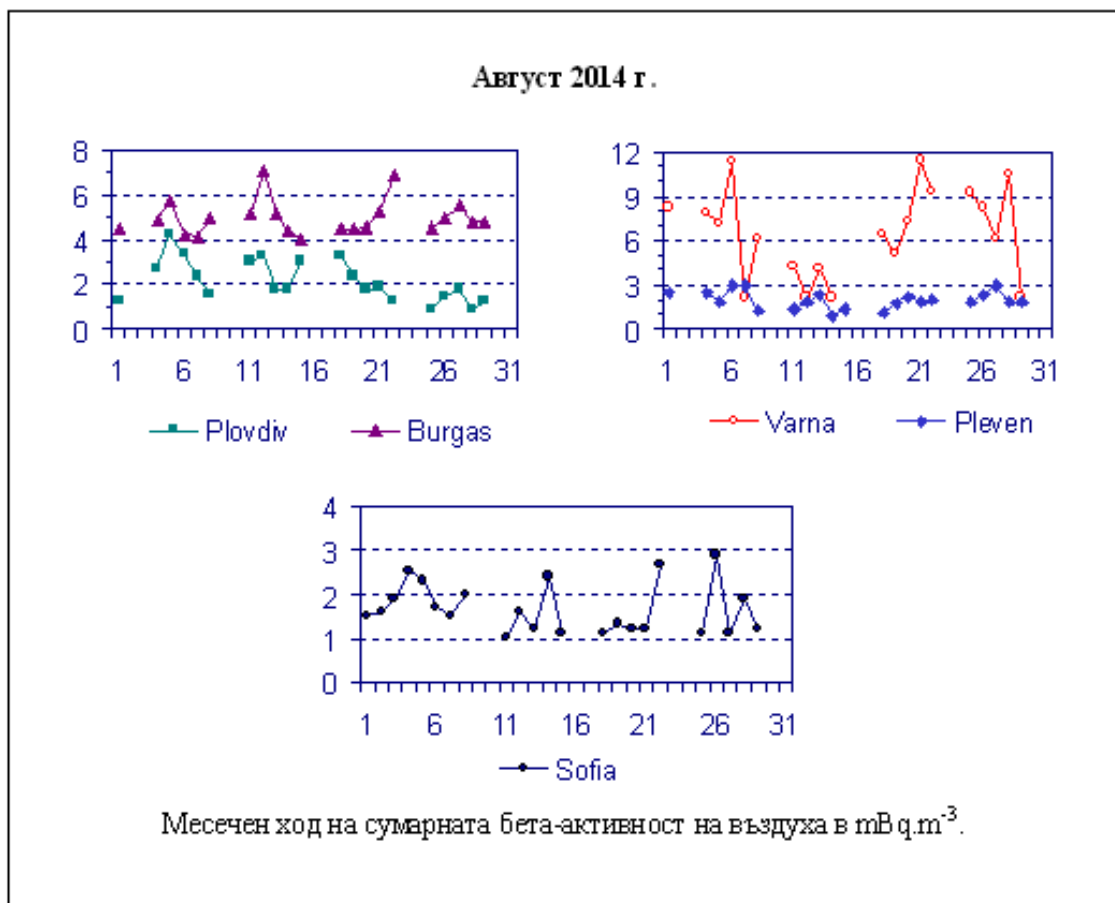
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните, биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през месец август 2014 г. варират от 1.6 до 6.5 mBq/m³. Средните стойности са сравними и малко по-високи от тези през месец юли 2014 г. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 21 август във Варна.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през август 2014 г. са в границите на фоновите вариации.

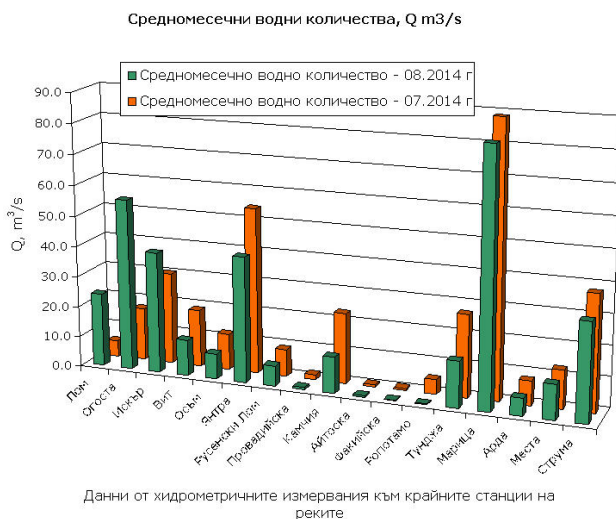
IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

Валежите през отделни дни на август, особено интензивни и продължителни в началото на месеца, увеличиха значително обема на речния отток в Дунавския водосборен басейн. **Общият обем на речния отток в страната е 1559 млн.м³, което е с 22% повече от юли и с 54% повече спрямо същия период през миналата година.**

Модулите на оттока за отделните водосбори, изчислени на база оперативна хидроложка информация, показват същите тенденции в изменението на повърхностния отток.

Обемът на речния отток в Дунавския басейн е 1021 млн.м³ – със 78% повече спрямо предходния месец и с 89% повече спрямо същия период през миналата година. През наблюдавания период р. Вит остана без съществено изменение при регистрирани минимални денонощни колебания на водните нива в рамките на ± 18 cm. В резултат на продължителните и интензивни валежи в периода 01-02.VIII и 06–08.VIII, бяха отбелязани значителни и дълготрайни повишения на водните нива при голяма част от наблюдателните пунктове във водосбора – с 80 до 342 cm в басейна на р. Огоста, с 32 до 174 cm. в басейна на р. Искър, с 64 до 106 cm в басейна на р. Осъм, със 101 cm на р. Росица при гр. Севлиево, **а реките Скът и Батулия излязоха от коритата си.** С по-голям обем на оттока спрямо юли са реките Лом, Огоста и Искър. При почти всички оперативни хидрометрични станции се отчита надвишение на месечната норма на оттока с изключение на пунктовете при гр. Нови Искър на р. Искър, при гр. Тетевен на р. Бели Вит, при гр. Ловеч на р. Осъм и при гр. Стражица на Голяма река.

В Черноморския водосбор обемът на речния отток за изминалия месец е 68 млн.м³, с 52% по-малко спрямо юли и с 37% по-малко спрямо август 2013 г. Отчетените повишения на речните нива във водосбора, в резултат на валежи в отделни дни на месеца, бяха по-съществени при северните черноморски реки – с до 24 cm в басейна на р. Провадийска и с до 48 cm в поречието Камчия. Реките Айтоска, Факийска и Ропотамо останаха без съществени изменения при денонощни колебания на водните нива в рамките на ± 10 cm. Всички наблюдавани реки във водосбора са с по-малък обем на оттока спрямо юли. С обем на оттока под месечната норма са реките Провадийска при г. Синдел, Факийска при с. Зидарово и Ропотамо при с. Веселие.

Месечният обем на оттока на реките в Източнороморския басейн за август е 337 млн.м³ - с 19% по-малко спрямо юли и с 93% повече спрямо август 2013 г. Валежите през отделни дни на месеца не повлияха съществено режима на наблюдаваните реки във водосбора, като регистрираните повишения на водните нива бяха незначителни (с до 33 cm) и краткотрайни. Денонощните изменения на речните нива в басейна на р. Тунджа бяха в границите ±13 cm, в поречието Арда ±18 cm, в основното течение на р. Марица ±39 cm, при Родопските притоци на реката ±20 cm. Надвишение на месечната норма на оттока се отчита към крайните станции на реките Тунджа, Марица, Арда и Върбица. Всички наблюдавани реки във водосбора, с изключение на р. Тополница са с по-малък обем на оттока спрямо юли.

В Западнороморския водосборен басейн обемът на речния отток за май е 132 млн.м³, с 13% по-малко спрямо юли и с 30% по-малко спрямо август 2013 г. Общо за целия водосбор, регистрираните повишения на речните нива бяха несъществени (с до 32 cm) и краткотрайни. В сравнение с миналия месец обемът на оттока на реките Места и Струма е намалял съответно с 10% и 15%. При много от хидрометричните станции във водосбора на р. Струма се наблюдаваха продължителни периоди на задържане на водните нива и минимални денонощни изменения (± 9 cm), а реките Соголянска Бистрица при с. Гърляно, Речица при с. Ваксево, Сушицка река при с. Полена, Струма при Кресна и Пиринска Бистрица при с. Горно Спанчево останаха почти без промяна при минимални вариации на нивата (± 5 cm). С обем на оттока под месечната норма са реките Струма при гр. Перник, Речица при с. Ваксево и Пиринска Бистрица при с. Горно Спанчево.

През август средномесечното ниво на р. Дунав в българския участък при всички пунктове за наблюдение е било със 131 до 149 cm по-високо в сравнение с юли и със 75 до 137 cm по-високо спрямо месечната норма.

Забележка. Данните са за водни стоежи измерени в 08 ч. и водни количества определени по временни ключови криви.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През август изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и слабо изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 21 наблюдателни пункта или около 57% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Преславска антиклинала и Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 40 до 56%) от същите стойности, регистрирани през юли. Повишение на дебита беше установено при 16 наблюдателни пункта. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Искрецьки, Етрополски и Гоцеделчевски карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са над 150% (от 151 до 358%) от същите стойности, регистрирани през юли.

През август за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха със слабо изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 63 cm, спрямо юли, беше регистрирано при 42 наблюдателни пункта или при около 59% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав, Русенски Лом и Марица, както и в Сливенска котловина. Повишение на водните нива с 1 до 96 cm, спрямо юли, бе установено при 29 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Огоста, Тунджа, Русокастренска и Факийска, както и в Кюстендилска котловина.

През август нивата на подземните води в Хасковски басейн се понижиха предимно с 3 до 6 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за юли от -30 до 7 cm, но без добре изразена тенденция.

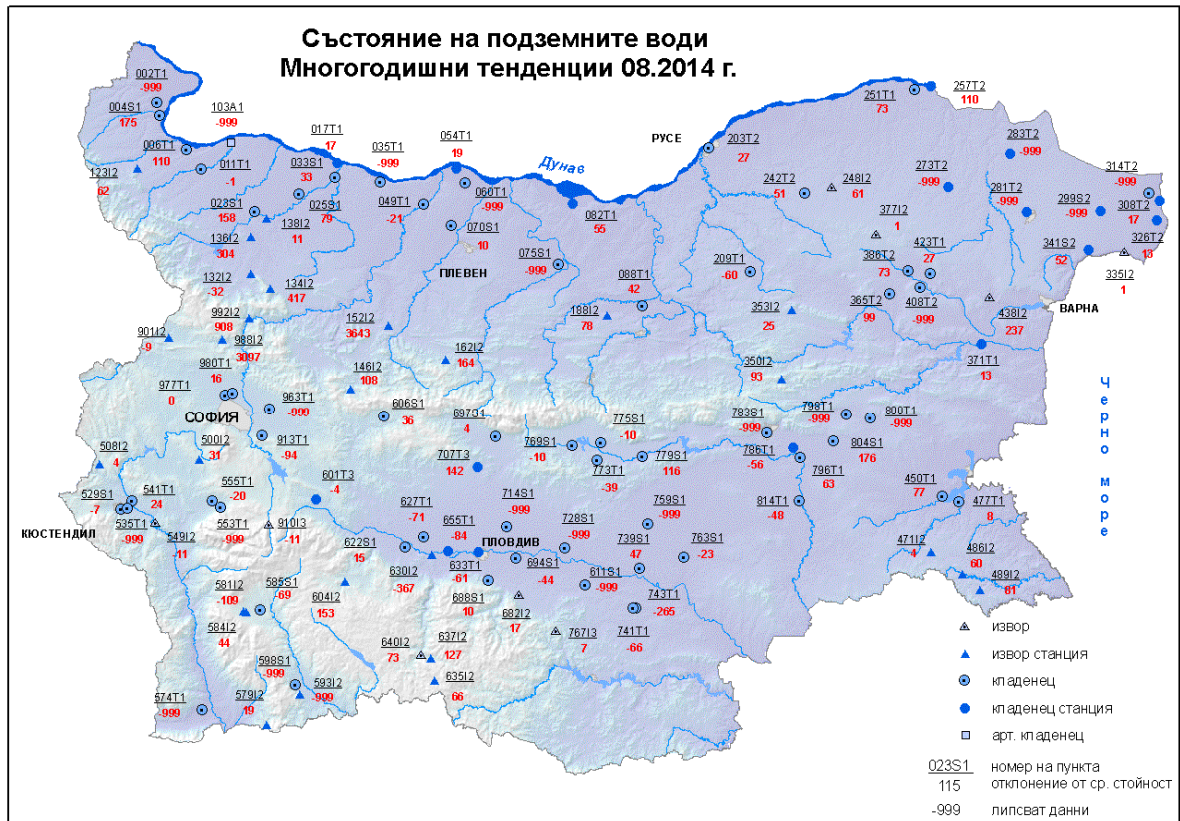
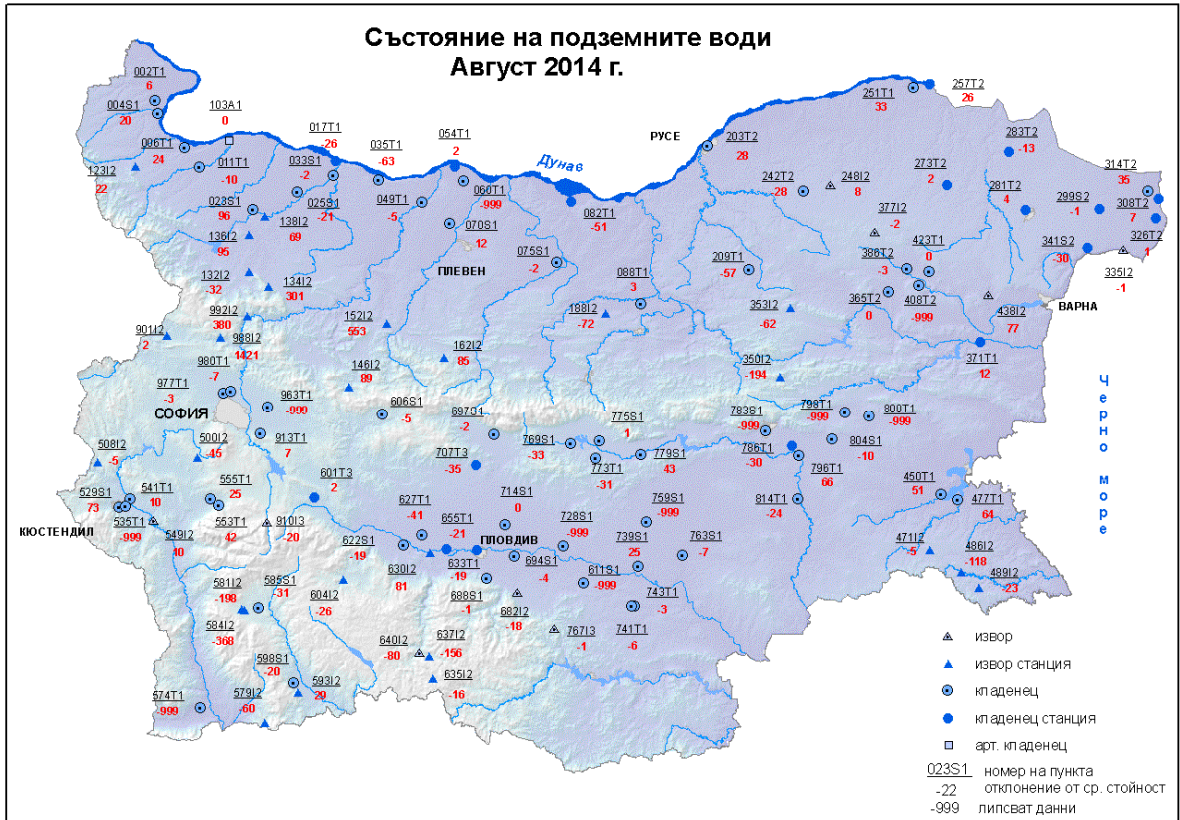
През август нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите със слабо изразена тенденция на покачване. Разнообразни вариации (от -37 до 35 cm), с по-добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -28 до 70 cm) без добре изразена тенденция имаха нивата на подземните води в барем-аптския водоносен комплекс на същия район на страната. Предимно се повишиха нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен, в обсега на Ихтиманска водонапорна система и приабонска система в обсега на Пловдивски грабен съответно с 15, 2 и 2 cm. Понижи се с 35 cm нивото на подземните води в обсега на Средногорска водонапорна система. През периода останаха без изменение дебитите на подземните води в Ломско-Плевенска депресия, Варненски артезиански басейн и Джермански грабен.

В изменението на запасите от подземни води през август беше установена по-добре изразена тенденция на покачване при 71 наблюдателни пункта или около 67% от случаите. Повишението на водните нива (с 4 до 176 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за август е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Огоста и Тунджа, в Сливенска котловина, в малм-валанжски и барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в обсега на Пловдивски грабен.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за юли от 0.71 до 3642 l/s беше установено в 29 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в част от Бистрец-Мътнишки, Искрецьки, Милановски и Етрополски карстови басейни, както и в басейните на платото Пъстрината, Златна Панега, Преславска антиклинала и на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи повишението на дебита на изворите е над 200% (от 214 до 785%) от нормите за месец август.

Понижението на водните нива с 1 до 265 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за август, беше най-голямо за подземните води в Софийска котловина, на места в терасата на Марица и Горнотракийска низина, в Хасковски басейн, както и на локални места в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 9.40 до 367 l/s, беше най-голямо в част от Бистрец-Мътнишки, Нишавски, Бобошево-Мърводолски и Перушица-Огняновски карстови басейни. В тези случаи дебитът на изворите е 46 до 78% от нормите за август.

Директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон. 02 975 39 96
Факс. 02 988 03 80. 02 988 44 94
Телефонна централа. 02 462 45 00
1784 София. бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail. office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I К. Стоев, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III гл.ас. д-р Е. Христова, гл.ас. д-р Б. Велева, доц. д-р М. Коларова
Част IV инж. С. Стоянова, В. Костова
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н, 2014 г.

ISSN 1314-894X